

Pooneh Rohi. Araben. Ordfront förlag.

Det är Sverige, Stockholm, i ett mörkt vinterlandskap med ömsom snö, slask och kyligt regn. Långt från det soliga och varma Iran med prunkande träd, söta dofter och solmogna grönsaker. Här i vinterkylan vandrar Araben uppgivet. Egentligen är han iranier, utbildad universitetsingenjör i sitt hemland men också torterad av regimen. Flykten till Sverige blev drömmen att skapa en ny framtid för sig och sin familj. Men inget gick som han tänkt sig. Det nya landet underkände hans utbildning och lät honom istället arbeta som vårdbiträde. Hustrun ställde ut hans väskor i trapphuset i besvikelse och vrede och låste dörren om sig och barnen. Trettio år senare rör han sig planlöst i den svenska vinternatten fråntagen all identitet.

I samma stad finns en ung kvinna också hon iranier och kanske mannens dotter. Hon är universitetsstudierande och arbetar med ett forskningsprojekt. Hon har lyckats med allt det en invandrare ska göra. Studier, svensk pojkvän, bostadsrätt med trädgolv, märkeskläder och köttbullar. Ändå skaver något. Hon lever i ett Sverige som är öppet och fördomsfritt men också föraktfullt och självupptaget på ett oförutsägbart sätt. Långt inne i henne finns bilderna från ett Iran som värmer. Som nostalgiska minnen och ett försvunnet paradiset. Men där finns också mammans berättelse om förtryck och intolerans. För både den gamle mannen och den unga kvinnan blir Sverige en återvändsgränd i livet, men på olika sätt.

Pooneh Rohi debuterar med en roman som är emotionellt stark och sylvass i sin analys av ett Sverige som trots stora ord om tolerans och mångfald inte förmår möta sina nya medborgare. Samtidigt är detta en kärleksförklaring till Iran och en protest mot det religiösa och politiska förtrycket som äger rum där. Pooneh Rohi arbetar med starka kontraster; värme och kyla, demokrati och förtryck, innanför och utanför. Detta är en av de starkaste debuter jag läst på länge. Så säker i sitt berättande och så mångtydig i sitt budskap. Inget blir enkelt då man läser "Arabern". Men så är det kanske dags att lägga det förenklade åt sidan.

Jakob Carlander